

Biestmanagement – de basis voor de beste lifestart

Hans Wansink, Sprayfo opfokspecialist bij Trouw Nutrition

Het juiste biestmanagement is essentieel om uitval in de opfok tot een minimum te beperken. Hier geldt: een goed begin is het halve werk. Veel antistoffen geeft weerstand, veel meer antistoffen geeft veel meer weerstand en die hebben de lammeren keihard nodig. Bedrijven worden groter, het aantal lammeren stijgt en de aandacht per lam neemt hierdoor af. En dat terwijl de ziekte- en infectiedruk juist toeneemt. Welke biest gebruikt u?

Een geitenlam is erg kwetsbaar in de eerste levensweken. Natte staartjes, kramp, snotneuzen en/of traanogjes zijn vaak een voorbode van weerstandsvermindering. Dit leidt vrijwel altijd tot meer gezondheidsproblemen en vervolgens tot uitval. Met de huidige prijzen (ruim 100 euro voor een nuchtere en gezond lam van 3,5 kilo) zorgt dit jaarlijks voor een flinke opbrengstderiving. En dan worden de dierenarts- en medicijnkosten nog buiten beschouwing gelaten. Het opbouwen van voldoende weerstand begint al bij de verzorging van de melkgeit.

Het lam is namelijk al vijf maanden oud als zij geboren wordt. Goede biestkwaliteit en biestmanagement is daarna dé basis voor de beste lifestart van een productieve melkgeit.

Biest is beste investering
Geitenhouders hebben de keuze uit meerdere soorten biest. Vooral koe- en geitenbiest zijn in de tijd populairder geworden, maar de laatste paar jaar is daarin verandering gekomen. Ingegeven door nieuwe en vergeten feiten en betere verdiensten, is er een hernieuwde focus ontstaan op het gebruik van biest. Steeds vaker kiezen geitenhouders ervoor om in plaats van een enkele dosering, de lammeren anderhalve dosering kunstbiest te geven. Dit om er zeker van te zijn dat het lam voldoende 'schone' antistoffen ontvangt. Zo kunnen zij ziektevrij groeien met maximale weerstand na de eerste biestvoeding.

Het gebruik van koebiest is wat omstreven. Want een melkveehouder geeft zijn beste biest meestal niet weg aan de buurman die geiten heeft. Begrijpelijk, maar daarom zal iedere geitenhouder de koe-biest moeten controleren op antistoffen. Dit kan door de brixwaarde te bepalen met behulp van een refractometer (anders dan een colostrometer). Vaak zal geconstateerd worden dat de biest van suboptimale kwaliteit is. Een brixwaarde van 25 is super, 20 is redelijk en onder 17 is de biest wel erg matig als basis kwaliteit. Aanvulling met kunstbiest is dan noodzakelijk om voldoende antistoffen aan te bieden aan het lam.

Ook voor het gebruik van geitenbiest geldt: meten is weten. De hoeveelheid antistoffen dient altijd gecontroleerd te worden en waar nodig aangevuld met een biestvervanger.

De hoeveelheid en kwaliteit van de biestgift zijn voor een groot deel bepalend voor het succes van de opfok.

Naast aanvulling met, vormt het direct kiezen voor een biestvervanger een alternatief. Het gebruik van een biestvervanger bij de opfok is echter nog wel regelmatig een punt van discussie. Er zijn zeer veel verschillende biestvervangers op de markt, maar het gros zorgt alleen voor energie en voeding en niet

vastgesteld dat dit een potentieel risico met zich meebrengt. Melkkoeien kunnen parasitief zijn en deze bacterie via de biest doorgeven, ook aan geitenlammeren dus. Daarnaast kan geitenbiest besmet zijn met CAE en CL en zo de lammeren besmetten. Naast biest kunnen ook andere lichaams-

Brixwaarde van biest

Brixwaarde	IgG in m/l
30	139
29	128
28	116
27	105
26	93
25	82
24	70
23	58
22	47
21	35
20	24
19	12
18	0
17	0
16	0
15	0
14	0
13	0
12	0
11	0
10	0

Bij geiten- en koebiest: meet antistoffen

voor extra weerstand. Hier geldt het advies: lees het label goed. Toevoegingen als dextrose of glucose, vitamines en mineralen, wei-eiwitten, zetmeel en dergelijke zijn niet gewenst. Geiten- of koebiest bevat tenslotte ook geen toevoegingen. Let ook op het percentage immunoglobulinen; dit zou vermeld moeten zijn. Het minimale gewenste percentage IgG is 20. Een ander aspect bij zowel koe- als geitenbiest is de mogelijke bacteriële besmettingsdruk (reinheid bij melken en para) die het met zich mee brengt. Ziekteoverdracht van CAE en CL zijn zaken waar nu veel bewuster bij stil wordt gestaan en waarbij duidelijk is

vloeistoffen als slijm, snot, traanvocht en sperma een bron van besmetting zijn. Het advies is dan ook om pasteurisatie toe te passen, zowel voor koe- als geitenbiest.

Eén kans

Het is belangrijk dat het lam zo snel mogelijk een eerste biestgift van 250-300 cc binnenkrijgt. De hoeveelheid en de kwaliteit van de biestgift bepalen voor een belangrijk deel het succes van de opfok. Biest is misschien een 'oude geit' die uit de sloot getrokken wordt, maar voor het toedienen van goede kwaliteit biest krijg je maar één kans. ✓

Biestmanagement

Goed biestmanagement bevat:

- Kwaliteitsbiest, te beoordelen met behulp van een refractometer.
- Zorgvuldig opgestelde werkprotocollen.
- Een goede arbeidsplanning. Door vooraf samen goede afspraken te maken en protocollen op te stellen, kan voorkomen worden dat door tijdgebrek of personeelstekort de biest niet op tijd verstrekt wordt aan het lam.
- Zorg en aandacht voor het lam: vanaf de drachtige geit tot aan de melkperiode.

Foto: Trouw Nutrition/Berndina